

Vyjádření oponenta ke Konceptci revize tematické oblasti (zadání a vzor)

Základní informace:

Koncepce revize tematické oblasti společné vzdělávání (dále jen “Koncepce”) byla vytvořena jako podklad pro budoucí aktualizaci a inovaci rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání. Členové pracovní skupiny tematické oblasti odevzdali návrh k internímu připomínkování 30. listopadu 2022. Po zapracování připomínek vznikla verze 2, která je určena k oponentnímu vyjádření.

Smyslem je poskytnout tvůrcům zpětnou vazbu z pohledu odborníků z praxe v příslušném oboru.

Podněty z oponentního vyjádření budou do Koncepce zapracovány a vznikne verze ke zveřejnění na webu <https://velke-revize-zv.rvp.cz/>. Koncepce se bude zveřejňovat včetně vyjádření oponentů.

Zadání:

Vyjádření, prosím, strukturujte formou odpovědí na níže uvedené otázky – buď jako odpověď na každou otázku zvlášť, nebo jako souvislý text odpovídající na dané otázky v každé ze 3 uvedených částí.

Buďte, prosím, co nejvíce konkrétní, pokud je to účelné, a své názory formulujte věcně. Očekávaný rozsah vyjádření je 2–3 strany textu.

Vyjádření oponenta

Koncepce revize tematické oblasti: společné vzdělávání

Oponent: Jana Karvaiová

Posouzení textu

U každé odpovědi na zadanou otázku v Koncepci posuďte:

1. Reflektuje koncepce nejdůležitější části kurikula (kapitoly RVP ZV) vztahující se k tématu společného vzdělávání (ano / ne zcela – uveďte v čem)
  - jednotlivé části kurikula dle kapitol reflektuje
  - umístění kapitoly Společné vzdělávání v úvodní části RVP ZV považují za dobré. Stejně tak spojení kapitol 8 a 9 původního RVP ZV
  - umísťování rozpracování konkrétních doporučení pedagogických postupů do RVP nepovažují za vhodné. Jde o zcela individualizované záležitosti, které by měl mít na starosti ve škole školní speciální pedagog) případně koordinátor inkluze nebo VP) a nelze v RVP „vyjmenovat“ veškeré takové postupy. Tuto problematiku již řešil všem přístupný Katalog podpůrných opatření, který sám je velmi rozsáhlý. A přesto nepostihuje veškerou problematiku žáků s SVP. Metodická podpora by měla spočívat pouze v odkazech na příslušné již vytvořené dokumenty, kde lze různé metody a organizační postupy vyhledat.
2. Ukazuje text koncepce na problematice části jednotlivých kapitol RVP ZV (ano / ne zcela – pokud ne, uveďte další)
  - tak, jak je koncepce celého RVP postavena a rozdělena do kapitol, je v pořádku. Sloučila bych nejspíš kapitoly 8 + 9, neboť definice SVP žáků pracuje i s nadanými a MIND žáky, tak s žáky s OMI či sociálně problémovými.
3. Jsou předložené návrhy změn relevantní (ano / ne zcela – pokud ne, uveďte které)
  - Add 2.1 Popis procesu hodnocení žáků s přiznanými PO ve stávajícím RVP ZV (kapitola 2): Zde by mělo být jasné, co se bude hodnotit. Ne však jak. Způsob hodnocení si vybírá každá škola sama.
  - Add 3.2 Hodiny pedagogické intervence ve stávajícím RVP ZV: Zařadit do současné kapitoly (nebo sloučené kapitoly 8 + 9) jako možnost poskytování. Dle současné legislativy není PI povinná (škola ji nemusí realizovat)
  - Add 3.3 Předměty speciálně pedagogické péče ve stávajícím RVP ZV: Do RVP bych rozhodně nezařazovala Předmět speciálně pedagogické péče jako samostatnou kapitolu. V ŠVP by se měla objevit v případě, že škola realizuje PSPP jako samostatný předmět ve smyslu např. Logopedické intervence nebo Orientace pro nevidomé a žáky se zbytky zraku apod. Ve školách jsou nejvíce realizovány PSPP jako tzv. bývalé reedukační hodiny a zde naprosto nelze vymezit přesný obsah takového předmětu, pouze zcela obecně ve vztahu k mnoha variantám postižení (SPU, komunikační vady, LMP...). Opět navrhuji ponechat v obecné formě ve stávající kapitole 8., popř. ve sloučené kapitole 8+9. Šlo by o obecný popis, co škola může realizovat při poskytování péče o SVP žáky.

4. Jsou informace a formulace odborně a terminologicky přesné? (uvedte konkrétně, v čem spočívají nepřesnosti)
- Ve vymezení by měl být vždy uvedeny školy, třídy skupiny podle § 16, odst.9. V textu se někde pracuje pouze s termínem „školy“.
  - V návrhu se hovoří o možném rozdělení na jádrový a rozšiřující obsah výstupů jenže dne 23. 1. 2022 byla médii uveřejněna informace, že se učivo dělit nebude! Jedná se o bezprecedentní pochybení médií nebo o únik informací? Nekomunikaci? Chybu?

Posouzení obsahu

5. V čem je Koncepce inovativní? Reaguje Koncepce na aktuální trendy a vývoj v oblasti společného vzdělávání? (z pohledu vývoje didaktiky nebo z pohledu vývoje příslušné vědní disciplíny)
- Návrhy změn pracují s idealistickými předpoklady. Viz např. tvrzení: “**že naplnění principů, tendencí a cílů RVP ZV v oblasti individualizace je realizovatelné již nyní prostřednictvím běžných pedagogických postupů uvnitř třídy.**
  - V současnosti není zajištěn dostatek školních speciálních pedagogů a ŠPZ nejsou schopná dostatečně metodicky vést školy. Je zcela zanedbaná část základního vzdělání pro budoucí pedagogy, kdy oblast speciální pedagogiky nereflektuje snahu o inkluzivní vzdělávání. Učitelé, kteří nejsou primárně speciálními pedagogy nejsou v této problematice vzdělání nebo se jen pozvolna dovzdělávají. To je největší slabina českého školství a nebude jen tak brzy zlepšena. Je to dlouhodobý proces, který ani nové RVP ZV nenapraví. Některými opatřeními však může napomoci žákům s SVP. Tady nepomůže ani nová didaktika či vědní disciplíny.
6. Co na Koncepci oceňujete?
- snahu o velkou konkretizaci, která však na druhou stranu může být kontraproduktivní. Hlavním záměrem nové koncepce mělo být velké zestručnění RVP ZV jako celistvého dokumentu. Což podle současného vyjadřování nevidím, ba naopak se mi zdá, že čtu spoustu balastu a snaha o doslova „vyjmenovávání všech možných metod a pg organizačních možností školy“ mě děsí. Takto postavený dokument nikdo nebude studovat. Myslím tím běžné učitele. Nastane něco podobného, jako když vznikla první verze RVP ZV.
  - začlenění problematiky žáků OMJ
7. Jaké otázky by bylo vhodné ještě v Koncepci dořešit? Co v Koncepci chybí?
- Bude další cizí jazyk povinný? A pro žáky s SVP?
  - Návaznost dalšího kurikula na středních školách (v současnosti např. na učebních oborech typu E nebývá skoro vůbec cizí jazyk, který je v rámci RVP ZV povinný pro všechny. Jaký pak má smysl učit to žáky na základní škole bez návaznosti?)
  - Jasně vymežit, zda smí běžná ZŠ učit žáky se střední a těžkou MP bez vypracování vlastního ŠVP vycházejícího z RVP ZŠS, pouze na základě vypracování IVP vycházejícího z RVP ZV. Dle mého názoru to odporuje již nyní tomu, co je v RVP ZV definováno u minimálních výstupů
  -
8. Na jaká rizika jste v textu Koncepce narazili?
- nejasnosti ohledně očekávaných výstupů a změn obsahu vzdělávání

Doporučení

9. Uveďte Vaše doporučení, připomínky, náměty a komentáře pro další práci s Konceptí.

Nevím, kam přesně zařadit tyto připomínky:

1/... V případě hodnocení žáků s mentálním postižením, kdy jsou očekávané výstupy (OV) ze Školního vzdělávacího programu (ŠVP) upraveny podle minimálních doporučených úrovní (MDÚ), doporučujeme zvážit, jakým způsobem zajistit informovanost o této skutečnosti s ohledem na přechod žáků do středního vzdělávání...

Nezbývá, než tuto skutečnost sdělit na vysvědčení nebo v přihlášce na SŠ. Např. formulací: žák pracoval podle IVP a byl hodnocen za minimální výstupy. Toto sdělení nijak žáky nenálepkuje, pouze zcela objektivně vyjadřuje systém jejich hodnocení školou. Dle zkušeností je horší varianta, kdy SŠ nemá tyto informace vůbec.

2/ ...Pro žaka s nedostatečnou znalostí češtiny (a odlišnými kulturními a životními podmínkami) je možné nahradit vzdělávací obsah předmětu jiným vhodnějším vzdělávacím obsahem (poznámka v kapitole RUP nejasně uvádí stupeň PO, odkdy lze toto aplikovat a zavádá možnosti dvojího výkladu) ... lze nechat na posouzení ŠPZ bez konkretizace PO

3/...Stále bude nezbytné zdůrazňovat, že části žáků jejich předpoklady neumožní osvojit si jádro, že pro tyto případy lze nastavit PO, které bude s jádrem pracovat... – **to je nesrozumitelné a mnohoznačné. Nehledě k tomu, že nejspíš asi žádné „jádro nebude“.**

4/...doporučujeme poskytnout školám jako součást metodické části kurikula (např. postup při nahrazení celého vzdělávacího oboru – dosud nejčastěji v případě Dalšího cizího jazyka – jiným, úpravu školních výstupů bez využití MDÚ) přímo odkazem z textu RVP ZV...

nechat na uvážení školy. Zda nahradit nejen jedním obsahem ale i více obsahy (např. Jazyk a komunikace + matematika, či Svět práce např. u LMP. Jde nám o smysluplnost vzdělávání a ne o pouhé naplnění časové dotace jiným předmětem.

5/...MDÚ budou představovat cílovou nezávaznou úroveň a mohly by být v některých případech použity u jednotlivých žáků jen u těch vzdělávacích oborů, do kterých mají speciální vzdělávací potřeby žáka největší dopad

Mám to chápat jako možnost vzdělávat se podle MDÚ i u jiných žáků než těch s LMP? To by totiž bylo hodně přínosné.

6/... V případě očekávaných výstupů **průřezových témat (PT), klíčových kompetencí (KK) je žádoucí doplnit odpovídající MDÚ...**

Ano, to je opravdu potřeba, obzvláště u digitálních kompetencí, ale nejen u nich

7/Pro žáky s přiznaným PO mohou být v souladu s realizací podpůrných opatření uskutečněny individuální změny oproti učebnímu plánu v ŠVP vytvořeného podle stávajícího RVP ZV. Jedná se především o využití disponibilní časové dotace stanovené v učebním plánu k realizaci PO či změnu minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v Rámcovém učebním plánu (RUP) .

Velký souhlas. Tím by se zjednodušila i tvorba ŠVP u škol, kde jsou také kromě běžných tříd i třídy dle §16, od. 9

8/ Doporučujeme v RUP stanovit pro žáky s přiznaným PO **dolní hodnotu časové dotace u VO Český jazyk a literatura, Matematika a její aplikace a cizí jazyk**

Problémem zůstává Cizí jazyk na 1. stupni pro žáky s LMP. Navrhuji jako možnost opět náhradu obsahu vzdělávání (v naší škole již realizovanou a osvědčenou) s náhradou obsahu za jiný, kterou je nezbytné realizovat u každého žáka.

9/ Doporučujeme požadovat od škol v ŠVP popis nastavení systému, v kterém školy realizují poskytování podpůrných opatření žákům s přiznanými PO (např. ŠPZ doporučuje, ŠPP iniciuje, výchovný poradce, školní speciální pedagog, školní psycholog zodpovídá, případně koordinátor inkluze, nadání, třídní učitel, zákonný zástupce) se zohledněním specifik jednotlivých období (včetně tranzitních).